

Kurssisuunnitelma maahanmuuttajien ruotsin kielen koulutukselle

Koulutuksen tarkoitus

Maahanmuuttajien ruotsin kielen kunnallinen aikuiskoulutus on korkeatasoinen kielikoulutus, jonka tarkoituksena on antaa aikuisille maahanmuuttajille perustaidot ruotsin kielessä. Oppilaan, jolla on muu äidinkieli kuin ruotsi, tulee koulutuksen puitteissa saada mahdollisuus opiskella ja kehittää kielitaitoaan saadakseen toimivan toisen kielen. Koulutuksen tulee antaa kielelliset valmiudet, jotta oppilas voi viestiä ja osallistua aktiivisesti arki-, yhteiskunta- ja työelämään sekä jatko-opintoihin. Oppilaan tulee myös saada mahdollisuus kehittää eri strategioita kielen oppimiseksi sekä strategioita oman viestinnän tukemiseksi. Koulutuksen tarkoituksena on myös antaa luku- ja kirjoitustaidottomille maahanmuuttajille mahdollisuus näiden taitojen hankkimiseen. Oppilaan, joka on luku- ja kirjoitustaidoton tai joka käyttää muuta kirjoitusjärjestelmää kuin latinalaisia aakkosia, tulee koulutuksen puitteissa saada opetusta lukemisessa ja kirjoittamisessa.

Koulutus tulee suunnata henkilöille, joiden kokemukset, elämäntilanne, taidot ja opiskelutavoitteet ovat hyvin erilaisia. Opetus tulee suunnitella ja laatia yhdessä oppilaan kanssa ja sovittaa oppilaan harrastukset, kokemukset, kaikenlaiset tiedot ja taidot ja pitkän aikavälin tavoitteet huomioon ottaen.

Koulutus tulee suunnitella yksilön tarpeiden pohjalta siten, että se voidaan yhdistää ansiotyöhön tai muihin aktiviteetteihin, kuten esimerkiksi työelämään tutustumiseen, validointiin, harjoitteluun tai muuhun koulutukseen. Siksi opetuksen aikataulu, paikka, sisältö ja työmuodot tulee suunnitella mahdollisimman joustavasti.

Koulutuksen tavoite ja luonne

Maahanmuuttajien ruotsin kielen kunnallisen aikuiskoulutuksen tavoitteena on opetuksen puitteissa antaa oppilaalle edellytykset kehittää

- taitoaan lukea ja kirjoittaa ruotsin kieltä,
- taitoaan puhua, kuunnella ja keskustella ruotsin kielellä,
- taitoaan ymmärtää puhuttua ja kirjoitettua ruotsin kieltä,
- taitoaan kielen mukauttamiseen eri tarkoituksien, vastaanottajien ja tilanteiden mukaan,
- hyvä ruotsin kielen ääntämistaito,
- näkemyksiään kielen oppimisesta,

- oppimis-, lukemis- ja viestintästrategioitaan kielellisen kehityksen jatkamiseksi,
- kykyään käyttää digitaalista tekniikkaa ja tarvittavia työkaluja oppimiseen ja viestintään, sekä
- kykyään arvioida eri lähteistä peräisin olevia tietoja.

Maahanmuuttajien ruotsin kielen kunnalliselle aikuiskoulutukselle on keskeistä että oppilas kehittää kommunikatiivisen kielitaidon. Tällä tarkoitetaan sekä suullista että kirjallista viestimiskykyä tarpeiden mukaan. Kommunikatiivinen kielitaito sisältää erilaisia taitoja, jotka toimivat yhteistyössä keskenään ja täydentävät toisiaan. Siksi kommunikatiivinen kielitaito edellyttää kielellisen järjestelmän ja sen käytön hallintaa.

Opetuksen tulee antaa oppilaalle mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja valmiuksiaan sekä strategioiden käyttöä meneillään olevan viestinnällisen tilanteen edellyttämällä tavalla. Kielelliseen järjestelmään kuuluvat sanat, sanonnat, ääntäminen ja kieliopilliset rakenteet. Kielenkäytössä on kyse tekstin rakentamisesta ja jäsentämisestä ja toimivien kielellisten valintojen tekemisestä sekä tekstin mukauttamisesta vastaanottajan ja tarkoituksen mukaan.

Oppilaan tulee kohdata opetuksessa erilaisia tekstejä, joissa sanat, kuvat ja äänet tukevat toisiaan sekä digitaalisten työkalujen avulla että ilman niitä. Opetuksen tulee auttaa oppilasta kehittämään tietoisuuttaan siitä, kuinka kieltä opitaan ja näkemystään omasta oppimisestaan. Lisäksi oppilaalle on annettava mahdollisuus kehittää kulttuurien välistä osaamistaan pohtimalla kokemuksiaan omasta kulttuuristaan ja vertaamalla niitä arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämään Ruotsissa.

Opetuksen tulee myös tukea oppilasta kehittämään taitojaan käyttää erilaisia digitaalisia tekniikoita, tarvittavia apuvälineitä ja medioita tiedon hankkimisessa, viestinnässä ja oppimisessa.

Koulutuksen rakenne

Ruotsin kielen kunnallinen aikuiskoulutus koostuu kolmesta eri opintosuunnasta, 1, 2 ja 3, sekä neljästä eri kurssista, A, B, C ja D. Opintosuunta 1 muodostuu kursseista A, B, C ja D, opintosuunta 2 kursseista B, C ja D ja opintosuunta 3 kursseista C ja D. Eri opintosuunnat on tarkoitettu henkilöille, joilla on erilaiset taustat, edellytykset ja tavoitteet. Opintosuunnat osoittavat, mikä aloituskurssi ja edistymisvauhti on sopiva. Oppilas aloittaa opintonsa omille edellytyksilleen parhaiten soveltuvalla opintosuunnalla ja kurssilla. Kurssin osaamisvaatimukset ovat samat opintosuunnasta riippumatta.

Opintosuunta 1 on ensisijaisesti tarkoitettu henkilöille, joilla on hyvin lyhyt koulutus pohja ja opintosuunta 3 tottuneille opiskelijoille.

Arvio oppilaalle soveltuvasta opintosuunnasta ja siitä, miltä opintosuunnan kurssilta oppilaan tulee aloittaa, perustuu selvitykseen, jossa kartoitetaan hänen taitonsa, edellytyksensä ja muut tekijät, joilla saattaa olla merkitystä hänen mahdollisuuksilleen täyttää koulutuksen vaatimukset.

Jokainen kurssi kolmen opintosuunnan sisällä saa eri muodot riippuen oppilaitten opiskelutottumuksista, koulutustaustasta ja ruotsin kielen taidoista kurssin alkaessa.

Oppilaan on mahdollisuus lopettaa opintonsa ruotsin kielen kunnallisessa aikuiskoulutuksessa jokaisen eri kurssin jälkeen. Kaikille oppilaille on kuitenkin annettava mahdollisuus jatkaa opintojaan oman opintosuuntansa puitteissa aina D-kurssiin asti ja opinnot tulee sovittaa oppilaan tarpeiden mukaan niin että kaikilla on mahdollisuus saavuttaa koulutuksen vaatimukset.

Perustason lukemaan ja kirjoittamaan oppiminen

Perustason lukemisen ja kirjoituksen opetus on tarkoitettu henkilöille, joilla ei ole aikaisempaa koulutusta ja henkilöille, joilla on lyhyt koulutus ja puutteellinen luku- ja kirjoitustaito. Heidän tulee maahanmuuttajien ruotsin kielen kunnallisessa aikuiskoulutuksessa, pääsääntöisesti opintosuunnassa 1, saada mahdollisuus hankkia itselleen perusvalmiudet lukemisessa ja kirjoittamisessa, mihin luetaan mukaan myös taitojen syventäminen ja automatisoituminen. Lukemisen ja kirjoittamisen perusvalmiuksien opettelu saattaa kestää kauan.

Lukemisen ja kirjoittamisen perusvalmiuksien opettelua voidaan tarvita myös opintosuunnissa 2 ja 3 oppilaille, jotka ovat lukutaitoisia, mutta eivät hallitse latinalaisia aakkosia. Tässä tapauksessa opetteluprosessi on erilainen.

Perustason lukemisen ja kirjoittamisen opetus ei ole liitetty mihinkään kursseista A—D, vaan se muodostaa oman opinto-osan, joka yhdistetään johonkin edellä mainittuun kurssiin. Se on siis prosessi, joka saattaa jatkua oppilaan koko ruotsin kielen kunnallisen aikuiskoulutuksen ajan, jotta valmiudet ehtivät automatisoitua.

Lukemisen ja kirjoittamisen perusvalmiuksien opetus voi tapahtua oppilaan äidinkielellä tai muulla oppilaan hallitsemalla kielellä.

Perustason luku- ja kirjoitustaitojen opetuksessa oppilaalle on annettava mahdollisuus

Genom undervisningen i grundläggande läs- och skrivinlärning ska eleven ges möjlighet att

- kehittää ymmärtämystään siitä, miten teksti välittää viestin ja miten kieli rakentuu,
- kehittää kykyään käyttää kieltä eri yhteyksissä,
- noudattaa yleisimpiä kirjoitetun kielen sääntöjä,

- oppia, ymmärtää ja ilmaista itseään lukemalla ja kirjoittamalla,
- tulla tietoiseksi siitä miten kieltä opitaan,
- kehittää joitakin yksinkertaisia lukemis- ja kirjoittamisstrategioita eri tarkoituksiin, sekä
- käyttää digitaalista tekniikkaa ja tarvittavia apuvälineitä lukemisen ja kirjoittamisen oppimisessa.

Arviointi

Arvioinnin lähtökohtana tulee olla oppilaan kyky käyttää ruotsin kieltä ymmärrettävällä tavalla arki-, yhteiskunta- ja työelämän eri yhteyksissä sekä jatko-opinnoissa. Arviointi käsittää oppilaan taidot hyväksytyn arvosanan saamiseksi taitovaatimusten mukaan. Taitovaatimukset on laadittu viiden osaamisalueen pohjalta: kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, suullinen vuorovaikutus, suullinen tuotanto ja kirjallinen taito. Osaamisalueita ei tule arvioida toisistaan erillään, vaan opettajan täytyy tehdä kokonaisarvio oppilaan kielitaidosta sen perusteella, mitkä asiat oppilas todella hallitsee kielellisesti. Kielellinen virheettömyys on suhteutettava sisällölliseen ja kielelliseen monimutkaisuuteen.

Koululain (2010:800) 20 luvun 35 §:n mukaisesti jokaisesta suoritetusta kurssista on annettava arvosana. Lukemisen ja kirjoittamisen perusvalmiuksien opetuksesta ei anneta arvosanaa.

Taitovaatimukset

Kurssi A

Hyväksytyn arvosanan taitovaatimukset

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas ymmärtää tuen avulla selkeää, yksinkertaista puhetta konkreettisissa arkipäivän tilanteissa. Oppilas ymmärtää yksinkertaisia ja tavallisia sanoja ja sanontoja lyhyissä arkipäiväisten tapahtumien selostuksissa. Oppilas ymmärtää mukautettua ja selkeää tietoa sekä yksinkertaisia ja usein esitettäviä suullisia ohjeita.

Luetun ymmärtäminen

Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaista tietoa konkreettisissa arkipäivän tilanteissa. Oppilas lukee ja ymmärtää tietoa tavallisten sanojen ja symbolien sekä hyvin yksinkertaisten sanontojen ja jostain hyvin tunnetusta aiheesta kertovien mukautettujen ja hyvin yksinkertaisten tekstien muodossa.

Suullinen vuorovaikutus

Oppilas kommunikoi tuen avulla konkreettisissa arkipäivän tilanteissa. Oppilas osallistuu hyvin yksinkertaisiin, arkipäivän puheisiin. Keskusteluissa oppilas käyttää yksinkertaisia sanoja, tervehtimis-, kohteliaisuus- ja hyvästelysanontoja sekä esittää helppoja kysymyksiä ja vastaa helppoihin kysymyksiin konkreettisten tarpeiden pohjalta.

Suullinen tuotanto

Oppilas kommunikoi tuen avulla ja yksinkertaista kieltä käyttäen konkreettisissa arkipäivän tilanteissa. Oppilas kertoo yksinkertaisilla ja tavallisilla sanoilla ja sanonnoilla henkilökohtaisista olosuhteistaan ja kokemuksistaan.

Kirjallinen taito

Oppilas kirjoittaa henkilökohtaisia tietoja yksinkertaisin sanoin ja symbolein konkreettisissa arkipäivän tilanteissa. Oppilas kopioi tärkeää tietoa konkreettisista tarpeista käsin pääasiallisesti toimivalla tavalla.

Kurssi B

Hyväksytyn arvosanan taitovaatimukset

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas ymmärtää selkeää, yksinkertaista puhetta tavallisissa arkielämän tilanteissa. Oppilas ymmärtää lyhyitä tapahtumien selostuksia, puhetta, tietoa ja mukautettuja uutisia hyvin tutuista aiheista. Oppilas ymmärtää lyhyitä ja selkeitä suullisia viestejä ja ohjeita.

Luetun ymmärtäminen

Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia tekstejä tavallisissa arkielämän tilanteissa. Oppilas lukee ja ymmärtää mukautettuja, kertovia ja kuvailevia tekstejä hyvin tutuista aiheista, konkreettista tietoa sekä lyhyitä, selkeitä ja yksinkertaisia viestejä ja ohjeita.

Suullinen vuorovaikutus

Oppilas kommunikoi tuen avulla tavallisissa arkielämän tilanteissa. Oppilas osallistuu yksinkertaisiin puheisiin hyvin tutuista aiheista. Keskusteluissa oppilas esittää toteamuksia, mielipiteitä ja toivomuksia ja reagoi niihin sekä esittää kysymyksiä ja vastaa kysymyksiin tavalla, joka joiltakin osin ylläpitää keskustelua.

Suullinen tuotanto

Oppilas kommunikoi tuen avulla ja yksinkertaista kieltä käyttäen tavallisissa arkielämän tilanteissa. Oppilas kertoo yksinkertaisesti henkilökohtaisista

kokemuksistaan ja hyvin tutuista henkilöistä, paikoista ja tapahtumista. Oppilas ilmaisee itsensä ymmärrettävästi ja joiltakin osin yhtenäisesti.

Kirjallinen taito

Oppilas kirjoittaa yksinkertaisia tekstejä kommunikoidakseen tavallisissa arkielämän tilanteissa. Oppilas kirjoittaa yksinkertaisia ja ymmärrettäviä lyhyitä viestejä, tervehdyksiä ja tekstejä omasta itsestään ja koetuista tapahtumista. Oppilas luo teksteissään pääosiltaan toimivan asiayhteyden.

Kurssi C

Hyväksytyn arvosanan taitovaatimukset

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas ymmärtää selkeää, yksinkertaista puhetta tavallisissa arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän tilanteissa. Oppilas ymmärtää tapahtumien selostuksia, kuvauksia, puhetta, tietoa ja lyhyitä uutisia tutuista aiheista. Oppilas ymmärtää yksinkertaisia ja selkeitä suullisia viestejä ja ohjeita.

Luetun ymmärtäminen

Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia tekstejä tavallisissa arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän tilanteissa. Oppilas lukee ja ymmärtää lyhyitä kertovia ja kuvailevia tekstejä tutuista aiheista, yksinkertaisia tiedottavia tekstejä, taulukoita ja diagrammeja sekä tekee yksinkertaisia päätelmiä tiedoista. Oppilas lukee ja ymmärtää lyhyitä, selkeitä ohjeita ja määräyksiä.

Suullinen vuorovaikutus

Oppilas kommunikoi yksinkertaisella kielellä ja mukauttamalla sanomaansa jossain määrin tarkoituksen ja vastaanottajan mukaan tavallisissa arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän tilanteissa. Oppilas osallistuu yksinkertaisiin puheisiin ja keskusteluihin tutuista aiheista. Keskusteluissa oppilas esittää ja tiedustelee mielipiteitä, ajatuksia ja tietoa tavalla, joka joiltakin osin vie puhetta ja keskusteluja eteenpäin.

Suullinen tuotanto

Oppilas kommunikoi yksinkertaisella kielellä ja mukauttamalla tuotantonsa jossain määrin tarkoituksen ja vastaanottajan mukaan tavallisissa arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän tilanteissa. Oppilas kuvailee ja kertoo yksinkertaisesti henkilökohtaisista kokemuksistaan ja mielipiteistään tutuista aiheista sekä antaa yksinkertaisia neuvoja ja ohjeita. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja joiltakin osin yhteneväisesti sekä tuo esiin esimerkkejä jonkinlaisesta kielellisestä vaihtelusta.

Kirjallinen taito

Oppilas kirjoittaa yksinkertaisia tekstejä mukauttamalla tuotantonsa jossain määrin tarkoituksen ja vastaanottajan mukaan kommunikoidakseen tavallisissa arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän tilanteissa. Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä ja ymmärrettäviä kertovia ja kuvailevia tekstejä kokemuksistaan, vaikutelmistaan ja mielipiteistään sekä tiedottavia tekstejä tutuista aiheista. Oppilas luo pääasiallisesti toimivan rakenteen teksteihinsä ja tuo esiin esimerkkejä jonkinlaisesta sanavaraston ja lauserakenteen vaihtelusta.

Kurssi D

Hyväksytyn arvosanan taitovaatimukset

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas ymmärtää selkeää puhetta arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän sekä epämuodollisissa että muodollisemmissakin tilanteissa. Oppilas ymmärtää kertomuksia, kuvauksia, puhetta, keskusteluja, tietoa ja uutisia tutuista aiheista. Oppilas ymmärtää yksityiskohtaisia ja selkeitä suullisia viestejä ja ohjeita.

Luetun ymmärtäminen

Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia tekstejä arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän sekä epämuodollisissa että muodollisemmissakin tilanteissa. Oppilas lukee ja ymmärtää kertovia, kuvailevia, selittäviä ja argumenttoivia tekstejä tutuista aiheista, tiedottavia tekstejä, taulukoita ja diagrammeja sekä tekee yksinkertaisia päätelmiä tiedoista. Oppilas lukee ja ymmärtää selkeitä ohjeita ja määräyksiä.

Suullinen vuorovaikutus

Oppilas kommunikoi mukauttamalla sanomaansa jossain määrin tarkoituksen ja vastaanottajan mukaan arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän sekä epämuodollisissa että muodollisemmissakin tilanteissa. Oppilas osallistuu puheisiin ja keskusteluihin tutuista aiheista sekä ilmaisee mielipiteitään ja vastaa mielipiteisiin yksinkertaisten argumenttien avulla. Oppilas esittää ja tiedustelelee ajatuksia ja tietoa tavalla, joka joiltakin osin vie puhetta ja keskusteluja eteenpäin.

Suullinen tuotanto

Oppilas kommunikoi mukauttamalla tuotantonsa jossain määrin tarkoituksen ja vastaanottajan mukaan arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän sekä epämuodollisissa että muodollisemmissakin tilanteissa. Oppilas kuvailee, kertoo ja tekee selkoa yksinkertaisesti ajankohtaisista tapahtumista, kokemuksista, vaikutelmista ja mielipiteistä sekä antaa neuvoja ja ohjeita. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi, jokseenkin sujuvasti ja yhteneväisesti sekä tuo esiin jonkinlaista kielellistä vaihtelua.

Kirjallinen taito

Oppilas kirjoittaa yksinkertaisia tekstejä mukauttamalla tuotantonsa jossain määrin tarkoituksen ja vastaanottajan mukaan kommunikoidakseen arki-, yhteiskunta-, opiskelu- ja työelämän sekä epämuodollisissa että muodollisemmissakin tilanteissa. Oppilas kirjoittaa, jokseenkin sujuvasti, yhtenäisiä ja ymmärrettäviä kertovia, kuvailevia, selittäviä ja argumentoivia tekstejä tutuista aiheista. Oppilas luo pääasiallisesti toimivan rakenteen teksteihinsä ja tuo esiin tietyn vaihtelun sanavarastossa ja lauserakenteessa. Oppilas käyttää jokseenkin varmasti yksinkertaisia ja vaativampiakin kieliopillisia rakenteita teksteissään.